

Primorski dnevnik

Politika plačana v gotovini Cena 90 lir Leto XXVII. Št. 207 (7995) TRST, nedelja, 5. septembra 1971

TREBA JIM JE DOPOVEDATI

Zaman bi si zatiskali ušesa pred krikom iz Bazovice, pravda. Se vedno nas opozarja, da je fašizem stvarnost, s katero moramo obračunati, in da se spopad še ni končal. Biti protifašist pa pomeni tudi vedeti, kaj je bil in kaj je danes fašizem, pod kakšnimi krinkami se pojavlja, kakere taktike se od časa do časa poslužuje. Skratka slediti mu moramo, ker ga je tako blizu v primerem trenutku prijetno k tiam in potemtam. Brdsko bi se motili, če bi mislili, da je mogoče ves pojav novega fašizma zaokrožiti v bolj ali manj organizirane skupine mladih zlikovcev, ki za 1000 lir plačila mažejo spomenike, dvojzvezčne napise, meče, različne bombe ali pretežno dijake v drevedu XX. septembra. To so le smeti, nered, ki jih topi uresničevalci načrtov, za katere sami ne vedo, kaj se le izživljajo v svoji mladostni in perverzni preobretosti misleč, da v teh svojih nočnih pobalinskih akcijah premagujejo svoje kompleksne manjvrednosti ali družinske težave. Dokaz, da je tako, daje tudi tista peščica izgnancev slovenske narodnosti, ki so disciplinirano sprejeli nase usodo janičarjev in danes z bedastim nasmevom na ustih pljujejo na spomine staršev in lastno kri. Pojav fašizma, tudi pri nas v Trstu, je globlji in se razreda mimo uradnih strank v poljejo velikih finančnih družb, cerkvenih hierarhij in v te kroge v državni birokraciji, ki jim sprotanje mednarodnih odnosov tu ob meji ruši privilegije, od katerih so živel. V Trstu je žal še danes biti sovinist ali fašist tudi dobičkonosen poklic in predstavlja način, kako se lahko nekdo prebije v višje kroge politike in meščanske družbe. Občutljivi položaj ob meji je ustvaril v Trstu pogoje, ki so omogočili obstoj »centra za provokacije«, ki služi kot delovno mesto v kritičnih trenutkih. Ni slučaj, torej, če je Borghese zbiral svoje padaje v Rimu na večer pred znanimi traskimi izgrebi in če je kdo normal, da bo iz Trsta ustvaril »drugo Reggio Calabria« v imenu »svete vojne za čono«.

Danes, po daljšem zatišju, ko je razen manjših prask, vse kazalo, da je tržaška fašistična centrala spremenila taktiko, smo lahko spet pričali konotenzivni škvadrizma in izživljanju. Od Sovodenj do Korošev in Podonjlerja tja do prestopa v drevedu XX. septembra in zaigralni bombi proti sedežu KPI, vse kaže, da se novi fašizem vrača k stari taktiki.

Kaj se je spremenilo? Ne bi se upal trditi, da je nekajmečno zatišje v Trstu bilo zadnji poskus kritja visokih državni funkcionarjev, ki se — zaradi nepravilnosti — zamajajo položaj, pač pa namerno, da je treba iskati ključ v pripravi na 13. junij in volitve na Sicilijo, nato v pripravi novembrskih volitev v Trstu.

Na Siciliji je MSI zbrala večje število glasov z gesli o »nacionalni red« in »veliki konvencionalni desničarji«, ne s škvadrizmom! Morda bi na to struno zaigrala tudi v Trstu, toda računati je morala na druge, namreč, dejavnice. Predvsem na položaj v sredinski večinski stranki, ki je — kot do sedaj — lovišče desnice.

Strategija desnice v našem mestu je lahko računala na dve možnosti: prva: premik v KD, ki bi jih povzročila notranja desnica (od tod govorice o pritiskih cerkvene hierarhije in o kandidaturi odv. kardosa Albertinija ter vzporedna klevetniška kampanja proti sedanjemu županu, ki je »klevta«, da se je udeležil znane protifašistične manifestacije). Druga možnost: močna desničarska kampanja, katere namen pa bi bil krasti isti

KID glasove nezadovoljnih irendentistov in nepomirljivih sovinistov.

Vse kaže, da se je »centrala« opredelila za drugo možnost, ki pa jo je treba skrbno zrežirati. V Trstu ni napetega ozračja, odprta meja in napredek demokratičnih sil sta odpravila z njim tako, da ga morajo fašisti umetno oživljati. Od tod izzivanja, katerih cilj je doseči nasprotno reakcijo. Demokratične sile bi se morale spoprijeti z ostanke fašizma na terenu, ki so ga oni izbrali. Polemike bi šle v drugo smer, ustvaril bi se maneverski prostor, ki bi ob radikalizaciji političnega položaja omogočil fašistom in njihovim prijateljem preboj iz popolne izolacije, v katero jih je pahnil Trst od decembra dalje.

Vsak njihov poskus pa bo jalov, če bomo znali, vsak in vsi, pravilno in dosledno reagirati na izzivanja. Zatrej jih je treba v kail, ker nam to veva ponos in protifašistična zaveza, in se pri tem zavedati, da opravljamo državljansko dolžnost, ki nam jo narekuje duh listine, na kateri temelji republiška ustava.

V naših vaseh, pred našimi spomeniki, v sedežih, gostilnah — povsod moramo mirno, hladno a učinkovito trdo dokazati pobalnom, da zanje ni prostora in da Slovenci ne bomo dopustili, da bi se obudila sovinistična in protislovenska kampanja.

Ne pozabimo, končno, da bi nekdo rad kail vode prav v izredno občutljivem trenutku, ko se Slovenci v Italiji pripravljamo na sestanek s predsednikom italijanske vlade, kateremu bomo orisali svoje temeljne zahteve. To srečanje je, končno, tudi posledica pomiritve v naših krajih, ki so jo izbojevale napredne in protifašistične sile, in v prvi vrsti prav Slovenci. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi kdorkoli skušal vnašati v nastali položaj zmedo. Dopovedati jim je treba, da je tudi tem splet-kam že zdavnaj konec.

STOJAN SPETIČ

DRŽAVA BO ZVIŠALA POŠTNE, TELEFONSKO IN ŽELEZNIŠKE TARIFE

Splošna zaostritev draginje v Italiji posledica »uvoza« ameriške inflacije

CGIL, CISL in UIL napovedujejo stavkovne akcije, če se bo nadaljevalo nebrzdano naraščanje cen - Izjava poslanca Bertoldija (PSI)

RIM, 4. — Posledice krize svetovnega denarnega sistema, posebno še »uvoz« ameriške inflacije z zahodnoevropske države, se iz dneva v dan čedalje bolj čutiljo, predvsem pri cenah blaga osnovnih življenjskih potrebščin. V Italiji rastejo cene že dalj časa, vendar tako splošnega vzpona cen vseh vrst blaga kot zadnje dni nismo že dalj časa zabeležili.

Jestvine, sadje, zelenjava in druge potrebščine so se podražile na tržiščih velikih italijanskih mest za kakih 10—20 odstotkov, pri nekaterih vrstah blaga pa še v večji meri.

Istovrstno pa se državni organi pripravljajo na splošno povzračenje cen za svoje storitve. Predvideni so povzračenja za pošto, tarife, telefonske, železniške itd.

Na ta način je država spodbujala splošno zaostritev draginje in izzvala pri sindikalnih organizacijah prve reakcije. Vodstva CGIL, CISL in UIL so namreč že dala razumeti, da bodo delavci sprožili niz sindikalnih akcij, če vlada ne bo segla po razpoložljivih sredstvih in zaustavila pretrano hitro naraščanje splošne draginje. V sindikalnih krogih menijo, da gre pripisati tako močne povzračenje cen za nekatere osnovne državne storitve predvsem želji vladnih krogov, da bi z novim razpoložljivim denarjem krili izredne stroške za podporo industrijskih panog, ki jih je prizadela ameriška dodatna taksa na uvoz.

HONECKER O PODPISU SPORAZUMA O BERLINU

Zahodne velesile priznale NDR

Komentar moskovske »Pravde«

BERLIN, 4. — Glavni tajnik vzhodnonemške komunistične partije Erich Honecker je danes izjavil v intervjuju partijskemu glasilu »Neues Deutschland«, da štiristranski sporazum o Berlinu predstavlja okrepitev mednarodnega položaja Nemške demokratične republike. Honecker poudarja, da so s podpisom sporazuma tri zahodne velesile prvič vzlele na znanje v mednarodnopravnem dokumentu, obstoj Nemške demokratične republike, kot suverene države. V sporazumu o Berlinu je dejansko večkrat omenjena Nemška demokratična republika in ne, kot so jo doslej imenovali zavezniki, »sovjetsko zasedeno ozemlje«.

Poleg tega Honecker podčrta, da so tri zahodne države prvič priznale, da zahodni Berlin ne pripada Zvezni republiki Nemčiji in ni pod oblastjo bonnske vlade. Štiristranski sporazum — naglašuje Honecker — bo prispeval k popuščanju napetosti, miru in evropski varnosti. Hkrati pa naj bi sporazum ustvaril ugodne pogoje za ratifikacijo pogodb, ki jih je Bonn podpisal s Sovjetsko zvezo in Poljsko, ter omogočil dialog med Zahodno in Vzhodno Nemčijo.

Moskovska »Pravda« objavlja danes obširen članek posvečen podpisu sporazuma o Berlinu. V njem pravi, da je sporazum o zahodnem Berlinu nedvomno temeljni kamen na poti uveljavitve trajnega mira v Evropi in uveljavitve varnosti na kontinentu. »Pravda« nadaljuje, da so udeleženci pogajanj podpisali sporazum o najbolj zapletenem mednarodnem vprašanju po vojni. Nato pravi, da gre največja zasluga Sovjetski zvezi za rešitev spora okrog bivše nemške prestolnice in poziva Zahodno Nemčijo, naj ratificira pogodbi s Sovjetsko zvezo in Poljsko ter naj se skliče evropska konferenca o miru.

»Pobudo za štiristranski pogajanja o zahodnem Berlinu — poudarja »Pravda« — je dala Sovjetska zveza. To je prepričljivo dokaz, da slednje politike naše države, Nemške demokratične republike in drugih držav socialistične skupnosti za pomiritev in za trajen mir.«

»Pravda« ugotavlja, da so bili s to pogodbo premagani evranšiti in neonacisti. Zatem izraža zadovoljstvo Sovjetske zveze za dosežen sporazum in dodaja, da sovsjetski narodi in druge socialistične države vidijo v sporazumu potrditev svoje skupne politike za doseg pozitivnih sprememb evropskega položaja. Komunisti menijo, pravi »Pravda«, da je sporazum uspeh sil miru.

Potem ko moskovski časnik poudarja, da sporazum o Berlinu delno zadovoljuje, naj tu omeni, da bo v zvezi z dogodki v Hlodiču ista delegacija kmalu sprejeta na videmski prefekturi. (Podrobno poročilo o dogodkih v Hlodiču berite na 3. strani).

Izidor Predan

V Pekingu se zanimajo za letalo »concorde«

LONDON, 4. — Predstavnik družbe »British Aircraft Corporation« je danes izjavil, da bo kmalu odpotovala v LR Kitajsko francosko-britanska delegacija družb, ki gradijo nadzvočno letalo »concorde«. V Pekingu se bodo pogovarjali o možnosti prodaje letal »concorde« Kitajcem.

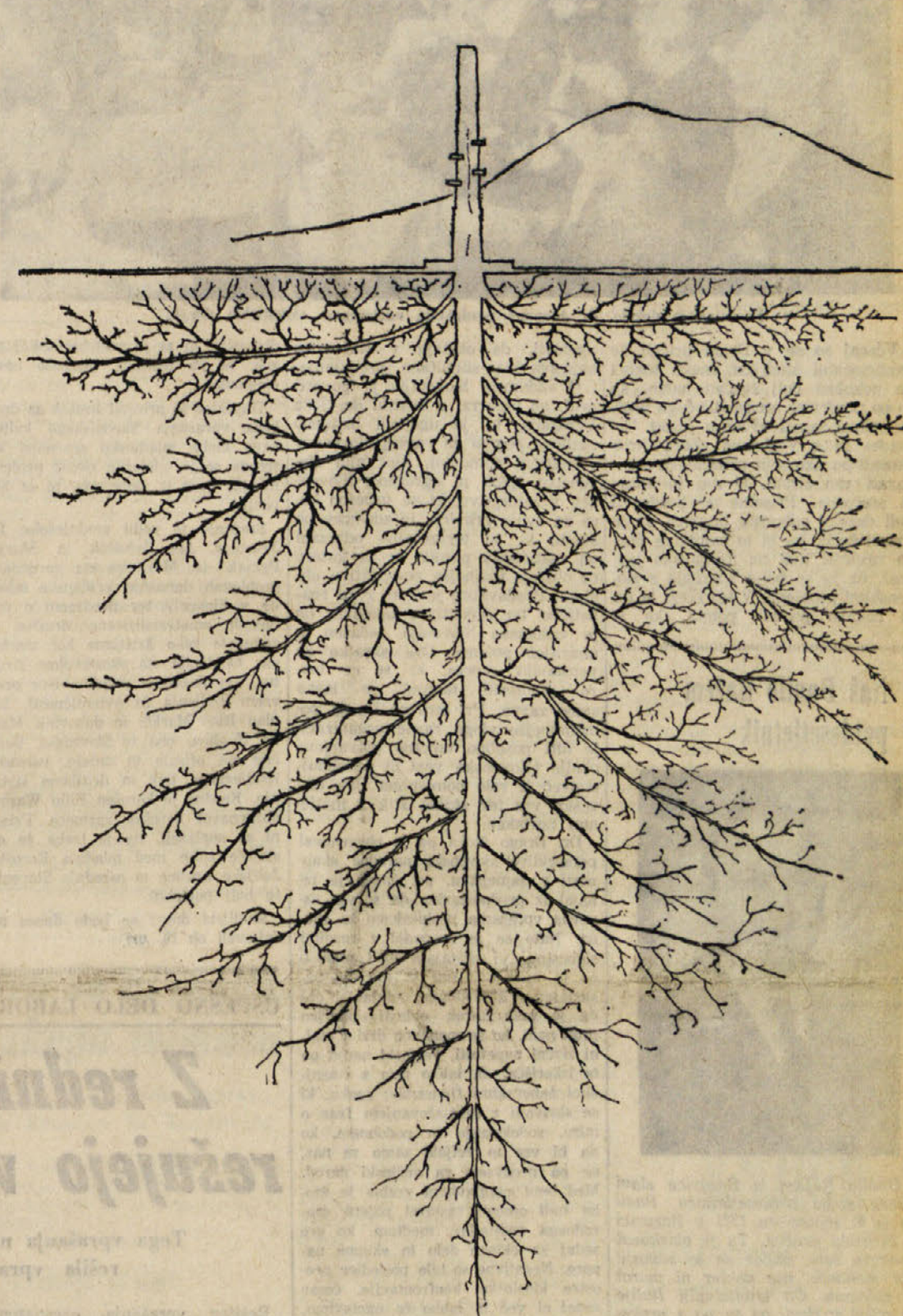
Gospodarska delegacija LR Kitajske v Švici

ZENEVA, 4. — Gospodarska delegacija LR Kitajske, ki jo vodi glavni ravnatelj pekinškega urada za telekomunikacije, je prispela danes v Ženevo. Delegacija je bila še v Veliki Britaniji in Franciji. V Švici se bodo Kitajci držali en teden. Obiskali bodo nekatera švicarska industrijska podjetja, ki gradijo naprave za satelite in telekomunikacije in se bodo sestali s švicarskim ministrom za promet in telekomunikacije.

Erich Honecker

BAZOVICA 1971

Eden izmed naših mladih tržaških sotrudnikov nam je prinesel gornjo risbo reko: »Tako globoko so pogrnale in tako na široko so se razrasle korenine, ki jih je v 41 letih pogrnala žrtev naših starih bazovških mučencev in junakov.« (Objavljamo risbo z njegovim pristankom)

Schiller na razgovorih v Rimu pred sejo EGS o denarni krizi

Razgovorjal se je z ministrom Ferrari Aggradijem in predsednikom vlade

RIM, 4. — V italijansko prestolnico je prispel na uradni obisk nemški minister za gospodarstvo Schiller, ki se je srečal s predsednikom vlade Colombom in ministrom Ferrari Aggradijem. Tako italijansko vladno delegacijo, kakor nemško so spremljali strokovnjaki za denarno vprašanja. Razprava je stekla predvsem o vprašanjih, o katerih bodo govorili na seji ministrskega sveta EGS v Bruslju 13. septembra.

Karl Schiller, ki je prispel na rimsko letališče iz Bonna že v dopoldanskih urah, se je po kosilu srečal z zakladnim ministrom Ferrari Aggradijem. Spremljala sta ga podtajnik za finance v nemški zvezni vladi Schollhorn in nemški veleposlanik v Rimu Lahr, na italijanski strani pa so bili še guverner državne banke Guido Carli, minister za načrtovanje Giolitti in drugi.

O čem so se razgovarjali in sploh, če je med njimi prišlo do kakšnega sporazuma, ni še znano. Kot poročajo tiskovne agencije, so po razgovoru izdali zelo skopo in informativno tiskovno sporočilo, v katerem je rečeno samo, da je pogovor stekel okoli medevropskih odnosov v tem »prehodnem trenutku«, kakor tudi o odnosih evropske skupnosti do ZDA in drugih svetovnih industrijskih držav. Dotaknili so se tudi vprašanja obnove svetovnega denarnega sistema.

O zadnjem vprašanju se je Schiller razgovarjal tudi z italijanskim predsednikom vlade Emilioom Colombom, ki se jim je pridružil zvečer, malo po 19. uri.

V svojih izjavah so oboji, tako nemški, kakor italijanski zastopniki, zatrjevali, da so bila trenutna gospodarska in finančna vprašanja rešena zadovoljivo, a le za prehodni čas. Odprto pa ostaja vprašanje splošne reforme svetovnega denarnega sistema, ki naj okrepi težnje po blagovni izmenjavi in trdnosti evropske skupnosti.

Glede sestanka 13. septembra sta oba, tako Colombo, kakor Schiller, menila, da je sestanek važna etapa, da pa ne bo zaključni.

Iz zadnjih besed bi se dalo sklepati, da je Schiller ponovil znana nemška stališča, zaradi katerih se razvija spor s Francijo in je sploh skupno stališče evropskih držav nemogoče.

Ceausescu: »Berlin odprl pot evropski konferenci o varnosti«

BUKARESTA, 4. — Na svečanosti v čast tajniku španske komunistične partije Carillo je predsednik romunske republike in tajnik KPR Nicolae Ceausescu ocenil tudi sporazum o Berlinu in položaj v mednarodnem komunističnem gibanju. Dejal je, da sporazum o Berlinu »odpira pot evropski konferenci o varnosti, ki naj odzdravi položaj na evropski celinii. Zavzel se je tudi za »enotnost socialističnih držav ne glede na razlike v pogledih, katere so vse premostljive«.

Nixonov odposlanec v Zagrebu in Beogradu

BEograd, 4. — Danes je prispel v Beograd član ameriškega parlamenta Cederberg, ki se bo kot posebni odposlanec predsednika Nixona udeležil letošnjega jesenskega zagrebskega vselejema.

PROCES PROTI ZAROTNIKOM

Devetim obtožencem v Kairu grozi smrtna kazen

KAIRO, 4. — Na začetku današnje sodne obravnave v Kairu proti dvanajstim glavnim zarotnikom, je državni pravdnik zahteval smrtno kazen za devet obtožencev, ki jih dolžijo, da so pripravili zaroto proti predsedniku Sadatu. Za ostale tri obtožence je državni pravdnik zahteval obdobjo na dosmrtno prisilno delo.

Smrtno kazen je zahteval za bivejšega podpredsednika vlade in notranjega ministra Saruia Gomaa, bivejšega ministra za predsedniške zadeve Samiia Safara, bivejšega ministra za informacije Mohameda Fayeaa, bivejšega podpredsednika republike Alija Sabrija, bivejšega tajnika arabske socialistične zveze Abdela El Nura, bivejšega predsednika parlamenta Labiba Šukeirja, bivejšega člana izvršnega sveta socialistične zveze Diaadina Dauda, bivejšega ravnatelja za informacije Ahmeda Amena in bivejšega odgovornega funkcionarja za socialistično zvezo v gizahofu guberniji Farida Erima. Ostali trije obtoženci, za katere je državni pravdnik zahteval dosmrtno prisilno delo, so: bivši minister za stanovanja Sad Zaved, bivši minister za elektriko energijo Helmi Said in bivši minister za prevoze Ali Abdin.

Po govoru državnega pravdnika, ki je obrnil svoje zahteve, se je obravnava nadaljevala, za zaprtimi vrati. Ostalih 79 obtožencev, med katerimi je tudi bivši obrambni minister Mohamed Fawzi, bodo sodili pozneje.

Tajnik KP Španije v Jugoslaviji

BEograd, 4. — V Beograd je danes prispel generalni tajnik KP Španije Santiago Cariglio, ki bo imel med bivanjem v Jugoslaviji razgovore z zastopniki predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije.

a 1971

OD VČERAJ SNEMANJE V KULTURNEM DOMU

Tri dela SG za slovensko TV

«Antigona» - režija Mile Korun, TV realizacija Marija Šeme, «Raffaele» in «Moč teme» - režija in TV realizacija Jože Babič

Poletne počitnice so pri kraju tu, da naše gledališke igralce in do nove sezone ni več tako daleč. Otvoritev premiera je namreč določena za 8. oktobra, ko nam bodo v Kulturnem domu uprizorili mladje Brechtovo delo «Bolni noči» v režiji Mileta Koruna, mojstrskega kreatorja «Antigone» na našem odru. Vaje za to odprto predstavo se bodo začele v tem tednu, za predsezono pa je za sedaj na programu nastop našega gledališča v petek v Piranu s komedijo «Raffaele».

Seveda bomo lahko pisali o celotnem repertoarju za sezono 1971-1972 kaj več, ko ga bo vodstvo SG objavilo. Baje bo to v kratkem. Že danes pa lahko pisemo v zvezi z našim gledališčem o nečem drugem, namreč o snemanju za ljubljansko televizijo, ki so že v teku delovanja, ki se bodo predvidoma zaključila v sredo. Res je sicer, da je naše gledališče za ljubljansko televizijo že snemalo, toda vedno v njenih studijskih prostorih. Studijsko je na primer že pred leti posnelo na filmski trak Svedovo «Zeno izpoved», v novem času štokovsko «Moč uniforme» in Silonejevo dramo «Prigoda uboga kristiana», ki je doživela izreden uspeh ne samo v slovenskem, temveč tudi na jugoslovanskem televiziskem zaslonu, izrečno za televizijo in po njenem naročilu pa mimo svojih repertoarnih del še eno Pirandellovo in Ottolenghi-jevo enodejansko.

Tokrat pa snema naše SG prvič v svoji domači dvorani in na domačem odru Kulturnega doma, kar pomeni, da se je morala preseliti za to priložnost v Trst celotna realizatorska in snemalna ekipa ljubljanske televizije z vsemi aparaturami. Do tega neposrednega snemanja s odra bi moralo priti sicer že prej, a so nastale neke tehnične težave. Pri tem pa je treba tudi priznati, da so oblasti pokazale tokrat veliko razumevanje, saj je bilo ustrezno dovoljenje za prihod ljubljanske ekipe RTV v Trst izdano brez odlašanja s hitrostjo, ki je dosegla nismo bili vajeni.

Snemanje in sicer magnetofonsko je prišlo včeraj in se nadaljuje danes, prva pa je na vrsti «Antigona», seveda tudi v režiji Mileta Koruna, medtem ko za televizijsko realizacijo odgovarja Marija Šemetova. Jutri bo na vrsti snemanje Brancatičeve komedije «Raffaele», v torek in v sredo pa Tolstojeva drama «Moč teme». Tako režija kot televizijska realizacija sta pri obeh delih v rokah Jožeta Babiča, kar je povsem razumljivo, saj se Jože Babič že nekaj let z enakim uspehom udele-

stvuje kot gledališki in filmski ozioroma televizijski režiser. V vseh treh delih bodo nastopili isti igralci kot pri lanskih odskih realizacijah. Razumljivo pa je, da tudi televizijsko snemanje znatno večje in predvsem drugačne možnosti optične realizacije za televizijski zaslon, saj je s kamerami mogoče zelo učinkovito približevati tako imenovane «prve plan» in obratno gledalčevu pozornost izključno tja, kjer je trenutno središče odrskega dogajanja, izmenično pa zajemati tudi celotni oder in po potrebi še avditorij. Tako bo tudi naša dvorana prišla še na poseben način do svoje polne valorizacije.

Vodstvo gledališča šteje dejstvo, da je ljubljanska televizija zaupala prav našemu gledališču kar tri dela za svoj ekran, za velik uspeh, prav tako pa ima za pomembno dejstvo, da prihaja ljubljanska RTV prvič takorekto uradno na snemanje v Trst ker vidi v tem uveljavljanje enotnega kulturnega prostora tudi na področju, ki je sprito svoje komunikativnosti najbolj učinkovit posredovalec kulturnih vrednot najširšemu krogu potrošnikov kulturnih dobrin.

J. K.

Giuseppe Capogrossa — «Površina štev. 75» (kamenotisk)

MEDNARODNA GRAFIČNA RAZSTAVA V LJUBLJANI ZAKLJUČENA

Nad tisoč grafičnih listov najbolj znanih umetnikov

V 16 razstavnih prostorih in dvoranah je razstavljalo malone 400 umetnikov iz 48 držav. Najbolje je bila zastopana Jugoslavija - Častno premijo je dobil Riko Debenjak

Pred dnevi, v torek, 31. avgusta se je v ljubljanski Moderni galeriji zaključila 9. mednarodna grafična razstava, ki jo poznamo tudi pod imenom ljubljanski grafični bienale. Je to priveditve, ki spada med najpomembnejše tovrstne prireditve v Evropi in na svetu. V malo manj kot treh mesecih, kajti razstava je bila odprta 5. junija, je skozi 16 dvorin in razstavnih prostorov šlo mimo tisoč sto razstavljenih del okoli 6.000 oseb, med katerimi je bilo sorazmerno veliko tujcev, turistov, ki so namenoma «zavi-

liš» skozi Ljubljano, da bi si mogli ogledati to pomembno razstavo, kaj šele preveč. Toda v dobi potrošniške miselnosti in ob celi vrsti koncertov, opernih in folklornih prireditev ter še vsega drugega, kar moremo šteti v kulturno izživljanje, je zares čudno, da se je v Ljubljani v mesecih poletnih počitnic našlo toliko občinstva za vse prireditve, in tudi več tisoč, ki so obiskali bienale. Pri tem je mož upravičeno se pristaviti, da je razstava preobsežna, tako da se je človek ustraši, kajti kako naj se človek, ki ga umetnost ne priteguje, da se tako, odpravi na dolgo pot skozi 16 dvorin in razstavnih prostorov, v katerih je, tokrat razstavljalo malone 400 umetnikov iz 48 držav, med katerimi so bile n.p.r. Jugoslavija, Italija, Zahodna Nemčija, SZ, Francija, ZDA, Japonska, ki so nosile na razstavo po 20, 25 celo 40 umetnikov in vsak od teh je prinesel oziroma poslal po dve, tri pa tudi štiri slike.

V zvezi s tem morda velja poudariti to, kar je glede obsega razstave zabeležil neki umetnostni kritik. Ki je rekel, da ne velja vabiti na razstavo umetnike samo zato, da bi se moglo reči, da je na tej ali na razstavi sodelovalo toliko in toliko umetnikov in toliko in toliko držav. S tem nečemo reči, da razstava ni bila na neki ravni nasprotno, če le pristajamo katalog, vidimo imena, ki jamčijo za kakovost, hkrati pa jamčijo za visoko raven tudi člani izbirne žirije, od katerih sta dva Jugoslovana in sicer Zoran Kržišnik in Miroslav Protić in devet iz prav toliko tujih držav, ki odločajo o nagradah in priznanjih: letos je bilo, poleg običajnih častne in velike premije ter dveh nadaljnjih premij še 18 odkupnih nagrad. Skratka ljubljanski bienale je velika prireditev. To se odraža tudi v našem katalogu, ki obsega kar 350 strani, pa čeprav vsebuje le tiskografsko kratke življenjepisne razstavljavce, po eno reprodukcijo za vsakega umetnika, ter nekaj francosko - slovenskega teksta.

Zato je težko lotiti se prikaza te velike prireditve in se bomo zato omejili le na to, da bomo prikazali tisto, kar se nam je zdelo najpomembnejše. Jugoslavija kot gostiteljica in kot priznana velesila na tem področju umetnosti, je imela največ razstavljavcev. V deseti dvorani Moderne galerije je razstavilo po tri svoja dela 41 jugoslovanskih grafikov, med katerimi je bil tudi akademski slikar Riko Debenjak, ki mu je letos mednarodna žirija podelila častno premijo. Nadalje je Janez Bernik skupno z prijem Andrijevem ter Lourdsom Castrom delila veliko prvo razstavo, v kateri so razstavljali jo tisti umetniki, ki so na kakšni prejšnji prireditvi dobili najvišje priznanje.

Med jugoslovanskimi umetniki smo nadalje srečali kot novega gosta pomembnega bosanskega slikarja Mersada Berbera, ki smo ga pred leti srečali v tržaški galeriji «Il Tribbino». Pomembno se je tokrat uspešno predstavil Božidar Jakac s tremi barvnimi lesorezji, naravo je bil nadalje Miroslav Šutej, ki je letos dobil dvo-

gledno nagrado. Gre za tistega zagrebkega modernega umetnika, ki je pred časom razstavil v tržaški galeriji «La Cappella». Uveljavila se je na tej razstavi tudi goricanca Adrijana Maruš, ki je tudi dobila eno izmed nagrad. Izkazal se je Branko Miljuš, ki je pred tednom dobil prvo nagrado na piranskem ex tempore tekmovanju. Navesti bi morali še druge znane jugoslovanske umetnike, toda nemogoče je tudi v samih dveh besedah označiti kar 41 likovnih ustvarjalcev, ki jih je posebna izbirna komisija sprejela iz množice jugoslovanskih likovnikov, ki veljajo kot dobri umetniki.

Italijansko sodelovanje grafično je predstavljalo o Ljubljani 18 umetnikov, med katerimi pa jih je kar cela kopica iz Trsta in iz naše dežele, in sicer August Cerignoli, Kladivj Polžič, Marcello Mascherini, Loize Spacal, Edvard Zajec in Giuseppe Zigaina. V drugem velikem razstavnem prostoru, ki je bil namenjen Italiji, smo poleg že omenjenih umetnikov mogli občudovati tudi tri dela Emila Vedove, ki je razstavil svojo «Biafro», «Ameriko» danes in «Vietnam». Ti trije naslovi nam dovolj jasno povedo, kako je ta znani italijanski likovnik zavzel za to, kar se po svetu dogaja. Drugemu zelo znanemu italijanskemu grafiku Giuseppeu Capogrossu pa je bila dodeljena velika dvorana, v kateri je razstavil kar 46 svojih del, med katerimi tudi veliko «površin» štev. 82, ki je prekrivala pol stranske stene.

Sosečno Avstrijo je predstavljalo 11 umetnikov, med temi sta Frane Udovič

(Nadaljevanje na 6. strani)

RAZMIŠLJANJE

Gorje zelenemu drevesu

Prebereš knjigo človeka, ki ti je bil profesor, povrh je to dnevnik iz let, ko je pred tabo sedel za katedro, pa si jo vzel v roke tudi, ker hočeš iz neke vrste radovednosti (in morda kritičarstva) zvedeti, kaj je tista oseba takrat mislila, brala, delala. Presenečenja (tega bi si namreč pričakovali), usaj velika, ni bilo, saj so se tista maturantska leta sukala tam okoli Senčnega plesa, ki nam je bil že precej povedal. Pa ne gre samo za tako radovednost človeka, da že njegovemu maturantu ne zadostuje samo, pa naj še tako suvereno, predavanja iz grške književnosti ali poglabljanje v Eripiidovega Kiklopa in Ciceronovo Naravo bogov. Človek bi ga bil že takrat rad slišal spregovoriti tudi o Leopardiju ali Foscolu, kot intelektualca pa, ki se otepa abstraktnosti in literarnosti ter stalno išče novih utemeljitev za svojo svetovni nazor. Zakaj spregovoriti zna in še z veliko emocionalno silo povrh. Po drugi strani pa, če je upravljanje manjšinskega intelektualca

Zbor «Jacobus Gallus» na pragu nove sezone

Zakaj zbor letos ni nastopil na tekmovanju «Seghizzi» v Gorici - Bogata in uspešna pretekla sezona - Načrti za novo sezono - Zbor namerava posneti gramofonsko ploščo

Po končanih počitnicah in z nastopom prvih, nekoliko znošnejših temperatur, se v septembru tudi prosvetni delavci že pripravljajo na novo sezono. Razmišljajo o organizacijskih problemih, o novih načrtih in pobudah. Tudi zbor Jacobus Gallus bo z rednim delom začel jutri, 6. septembra. Že nekaj let po vrsti je zbor svojo delavno sezono začel z nastopom pri tekmovanju C. A. Seghizzi v Gorici. Letos se tega tekmovanja ne bo udeležil. Na tako odločitve je deloma vplival predhodni datum teh tekmovanj, saj bi morali pevci, če bi se hoteli dostojno pripraviti, imeti intenzivne vaje prav v najbolj vročem avgustu; odločilna pa je bila obvezna pesem za mešane zборе, ki je bila v umetniškem pogledu neustrezna. Zbor je sicer nameraval vseno konkurirati vsaj s folklornimi pesmimi, a so letos organizatorji prvič postavili pogoje, da ne more konkurirati samo v folklorni zbor, ki ne nastopa tudi v polifoniji. Tako se je zbor tekmovanju odrekal.

Sicer pa je zbor v pretekli sezoni nastopil kar na treh tekmovanjih in vsakokrat preslovljivo uveljavil svoje kvalitete. Pri lanskem tekmovanju «Seghizzi», ki je bilo od 18. do 20. septembra, je zbor v hudi mednarodni konkurenci dobil četrto nagrado za folklorno in osmo mesto v polifoniji. Pred njim so bili izključno ino-

zemski zbori iz Bolgarije, Češke slovaške in Grčije. Kot najboljši zbor dežele Furlanije - Julijske krajine je dobil še posebno nagrado.

Že konec oktobra je spet tekmoval v Mariboru s pevskimi zbori Slovenije in dobil kakor zbor Tone Tomšič iz Ljubljane - zlato plaketo. Tretjič je tekmoval 9. maja v Ajovščini in edini osvojil prvo mesto.

Seveda je zbor nastopal tudi ob drugih priložnostih. Tako je 27. novembra imel celovečerni koncert v Novi Gorici v zvezi s proslavo dneva republike. 3. decembra je registriral na Radiu Trst A devet pesmi; 13. decembra je imel samostojni koncert v Marjinem domu pri Sv. Ivanu; 14. februarja je izvajal celovečerni program v okviru Finžgarjeve proslave v Finžgarjevem domu na Opčinah; 13. marca je nastopil v Kulturnem domu v Trstu v okviru revije «Primorska poje»; 25. aprila je imel samostojni koncert v Nabrežini in ob tej priložnosti posnel za nemško televizijo eno pesem.

V preteklem letu se je precej utrdil stalšč pevcev, tako da je na zadnjem tekmovanju nastopilo kar 37 pevcev in pevk. Večja stalnost v sestavi zbora je seveda koristila njegovi bomočnosti in obenem omogočila utrditve in povečanje stalnega repertoarja. V takih pogojih se zbor nadeja v novo se-

zono. Izdelal si je program, ki ga bo skušal kar najbolje uresničiti. Zavedati pa se je treba, da zbor Gallus nima za seboj nikakega prosvetnega društva, Gallus je pevski ansambel, ki samostojno deluje v samem centru Trsta. Pevci prihajajo od vsespod, iz mesta in okolice, in povedati so že vsi člani kakega drugega društva. Čili našega delovanja je petje in nastopanje. Ker pa nimamo za seboj nobenega društva ne krožka, vres trud organizacije odpade na zbor sam. Koliko truda, koliko časa zahteva organizacija vsakega nastopa, večera ali koncerta! Zato ni čudno, da včasih kak načrt izpade ali da zbor ne utegne uresničiti vsega, kar si je zamislil. Na drugi strani pa se pevec zbora Gallus zaveda važnosti svojega delovanja. Kot najboljši zbor v deželi ima Gallus dolžnost, da slovensko pesem kar najbolje uveljavlja in jo po možnosti posreduje tudi svojim sosedom, da bodo spoznali vsaj del našega slovenske kulture. Kulturne vezi med narodi so trdnje in vsaj zgodovina tako uči, tudi daljša vzdorj kot ekonomski in politični dogovori. Zato namerava zbor izkoristiti svoj obširen program s koncerti v raznih centrih Furlanije - Julijske krajine in po možnosti tudi Italije. Seveda ne bodo manjkali nastopi na Primorskem in povsod, kjer živijo Slovenci. V Trstu samem pa namerava pripraviti kombiniran koncert s Tržaškimi otroki. Na koncertu bodo ločeno nastopili mešani zbor Jacobus Gallus, Tržaški otroci in združeni meški zbor, v katerem bodo sodelovali pevci okteta in Gallusa. V letošnji sezoni namerava zbor uresničiti še en načrt, ki si ga je zastavil že pred leti, a ga iz tehničnih razlogov ni mogel izvesti, to je posneti gramofonsko ploščo. Umano, da se nam bo letos ta želja izpolnila.

Vse to bo pa seveda možno, ako bodo zbor ostali zvesti vsi dosedajni pevci in spet pristopili vsi oni, ki so svoje sodelovanje že obljubili, tako da bomo razpolagali z dobro urednim mešanim zborom s preko štiridesetimi pevci in pevkami.

Ob vstopu v novo sezono se zbor zahvaljuje vsem svojim podpornim članom, poslušalcem in simpatizerjem in upa, da bodo še v bodoče s tako pomembno, v dilih njegovemu delovanju. Svoje pevce in pevke pa obvešča, da bo jutri, 6. septembra, prva redna vaja.

Odbor zbora J. Gallus

STARŠEM V PREMISLEK

OB LETOŠNJEM VPISU GOJENCEV V ŠOLO GM

Ob velikem zanimanju za glasbeni pouk, ki se kaže tudi pri vpisovanju v letošnje šolsko leto, je uместno, da posredujemo staršem, zlasti onim, ki prvič vajo svoje otroke v glasbeno šolo, nekaj koristnih, praktičnih nasvetov.

Najprej kar zahteva izbirno instrumenta. Končna odločitev je seveda na strani staršev. Vsakdanja praksa v glasbenih šolah kaže, da se otroci, zlasti mlajši, največkrat odločijo za klavir ali harmoniko. To je sicer razumljivo, saj je to za bežnem spoznanju s temi instrumenti zavzajen nek učinek, ki more malčka zadovoljiti.

Povsem drugače je to pri orkestralnih instrumentih. Tu so začetni koraki težji. Ne da bi hoteli zmanjševati pomen klavirja, ki ga mora vsaj delno obvladati vsakdo, ki se ukvarja z glasbo, ali harmonike - instrumenta, ki danes pridobiva na veljavi, pa moramo reči, da se perspektive tistih, ki se resno poprimajo učenja kateregakoli orkestralnega instrumenta, bodisi godal (violin, celo. kontrabas) bodisi pihal (flavta, oboa, klarinet, fagot) ali trobil (trombenta, rog, pozavna itd.) večje, zlasti še ob vključevanju v skupinski muziciranje, pa naj gre za profesionalni ali polprofesionalni orkester ali za manjši ansambel - tudi lahke glasbe.

Izkustva dosedanjega glasbenega šolanja kažejo, da so prav tisti nekdanji gojenci šole Glasbene matice, ki so se resno posvetili učenju enega od orkestralnih instrumentov, uspešno dokončali študije ter jih že srečujemo kot aktivne oblikovalce našega glasbenega življenja. Marsikateri od njih zavzema vlogo in tudi v materialnem pogledu ustrezno mesto, kar je obenem dokaz, da more tudi

glasbeno - pedagoško delo roditi zelo koristen sad.

Prav iz tega razloga smo preporučili, da je nasvet staršem, naj se pri vpisu svojega otroka v glasbeno šolo odločijo za orkestralni instrument, zelo koristno.

Ob začetku šolskega leta želimo opozoriti nadalje, da je uspeh glasbenega šolanja prav tako kot pri učenju nekega drugega - rečimo splošnoobrazovalnega predmeta - nujno pogojen od resnosti in vztrajnosti pri študiju in to že od vsega začetka. Pri tem imajo poleg profesorja tudi starši nalogo, da vplivajo na reden potek študija. Kljub nadarjenosti za glasbo se otrok zaradi površnosti prav lahko odvrne od glasbenega pouka. Če je otrok zares talentiran je to občutna škoda, saj gre do napori šole Glasbene matice tudi v tej smeri, da bi v okviru svojih možnosti pomagala najti glasbi ustrezno veljavo in prostor, ki ji pripada v našem kulturnem življenju.

Za zaključek pa še priporočilo naj bi zlasti tisti gojenci, ki bodo letos prvič prestopili prag glasbene šole, pohitili z vpisom, ker je učno osebo že pri sedanjem številu gojencev močno obremenjeno.

Mara Poldini Debeljuh

V ZALOŽBI «PARTIZANSKA KNJIGA»

Šest knjig slovenske lirike

Od partizanske do sodobne lirike: Matej Bor, Peter Levac, Lojze Krakar, Ivan Minatti, Jože Šmit in France Kosmač

Založba PARTIZANSKA KNJIGA, ki je, kot to pove že njen naziv, usmerjena predvsem v izdajanje knjig s tematično osvobodilnega boja in oživljanje spomina na čas zadnje vojne in revolucije, je izdala šest knjig slovenske lirike v enem kompletu. Brez posebnih napovedi in brez bučne reklame je tako obogatila slovenski knjižni trg s šestimi knjigami slovenskih sodobnih pesnikov: Mateja Bora, Petra Levca, Lojzeta Krakarja, Ivana Minattija, Jožeta Šmita in France Kosmača. V licni opremi Vladimir Lakovića, s spremnim uvodnim besedami, prihajajo torej med slovenske prijatelje poezije knjige, ki jih bomo z veseljem uvrstili na vsako knjižno polico. Deloma zato, ker predstavljajo pesniki, morda z izjemo Mateja Bora, tvorijo generacijo in umetniško povezano skupino slovenskih sodobnih lirikov, ki se prav zdaj nahajajo v vrhu in na začetku svoje zrele dobe. Nadalje zato, ker vsi pesniki izhajajo iz osvobodilnega boja in so temu posvečeni vsi prvi ciklji knjig, ki jih imamo zdaj pred seboj. Končno pa so knjige te zbirke pomembne za vsakega prijatelja slovenske poezije zato, ker so posamezni pesniki predstavljeni z izbori, ki prinašajo najrazličnejše in najboljše stvaritve posameznih pesnikov. Tako so te knjige nekakša antologija pesniških del sodobnih slovenskih pesnikov, ki so izšli iz vojne in revolucije in se na vrh slovenskega Parnasa vzpenjajo prav v našem sodanem času. Antologija, ki ji svoj pečat dajejo tudi kratki a precizni uvodi o delu predstavljenih pesnikov.

Vse knjige so si po svojem notranjem ustroju podobne. Poezija predstavljenih pesnikov je prikazana deloma kronološko, deloma tematsko, vendar tako, da se izbori začnajo s partizansko liriko, s katero so vsi stopili v vrste slovenskih pesnikov. Delna izjema velja le za Mateja Bora. Toda na načrtno bi bilo mogoče, da gre za izbor vojne in revolucionarne lirike. Pesmi so predstavljene v

širokem izboru, ki sega prav v današnji čas, pri čemer ljubzenke pesmi niso zastopane. Vendar ponekod izbor kaže na to, da so v zbirkah našle svoje mesto predvsem tiste pesmi, ki zadevajo probleme današnjega časa in stiske sodobnega človeka. In pa seveda, da so svoje mesto v teh knjigah lirike našle najboljše in najumestnejše pesmi predstavljenih pesnikov.

Knjiga pesni Mateja Bora nosi naslov Baladni motivi. Žirika, ki jo uredil Mitja Mejak, prinaša predvsem Borove vojne balade, niso upoštevani baladni motivi iz zbirke Prevarinarje voharje ter tak, ki niso posredno ali neposredno povezani z vojno tematiko. Mejak ugotavlja, da so baladni motivi prav posebno pozvalje v Borovi partizanski liriki in da predstavlja izvirno in zanimivo poglavje v vsej slovenski partizanski liriki. Sledi temno obdobje in ciklji, Šmit je popotnik skozi arheološke apokalipse, ciklji, ki se sicer nastal pred leti, je na tesno povezan z grozljivostjo in temno simboliko partizanskih balad, ki predstavljajo poglavito vsebino te knjige.

Tudi Petra Levca in knjigo njegove lirike Brezkončni marec predstavlja Mitja Mejak, ki je Levčevu liriki razdelil na štiri cikle. Prvo poglavje je povzame medvojne nastale lirike, z znanimi občutnimi umorostmi, vere in znanost. Sledijo pesmi nastale v prvem soljednem obdobju: Mejak naziva ta čas grečno razdobje Levčeve lirike. Sledi temno obdobje in ciklji, Šmit je popotnik skozi arheološke apokalipse, ciklji, ki se sicer nastal pred leti, je na tesno povezan z grozljivostjo in temno simboliko partizanskih balad, ki predstavljajo poglavito vsebino te knjige.

Tudi Lojze Krakar, knjiga nosi naslov Izbrane pesmi, je predstavljena v vsem svojem razvojem o. Od prvih pesmi, ki so nastale pod vplivom bolehnih doživljajev mladega fanta v nemškem taborišču, do pesmi nemira in ne-poštenosti današnjega človeka je sicer petindvajsetletna pot. Toda

Krakar se nam vseskozi kaže, tako ugotavlja avtor izbora in sprejme besede Josip Vidmar, kot pesnik po božji volji, saj v pesmih ne izraža samo svojih življenjskih doživljanj in čustev, temveč svojo usodo, ki je prisotna v vsaki izmed njegovih stvaritev. Vidmarjeva analiza Krakarjeve lirike je sicer karjaka, namajša pa se na vsa obdobja Krakarjevega pesniškega ustvarjanja do prav zadnjih iskanj novih izraznih možnosti.

Tudi Ivan Minatti je zrasel iz partizanske lirike, tudi on je prešel vasa obdobja od zanosa, od svetle optimistične lirike do brezupne in bolečine ter stiske današnjega sveta. Tako je njegova lirika kljub samotni in tišini uokvirjena v naš prostor in čas in razodeva vse njegove razsežnosti. Tako piše Mitja Mejak.

Isti je uredil tudi liriko Jožeta Šmita, ki je poduhovljena, kulturna lirika, podobna bolj klasični kot modernizmu, bližja bolj širokemu krogu kot pa izbranim ljubiteljem poezije. Mejak podrobno analizira poduhovljeno Šmitovo liriko, ki se močno razlikuje od viharne bojevnike lirike, vendar pa kljub temu izpoveduje neko vojno vzdušje, pa tudi njegova sodobna lirika stoji na temeljih lirične tradicije. Človekosti in harmonije v človeku in svetu. Za zbirko Šmitove poezije, ki jo imamo pred seboj pa je sicer urednik upošteval vse knjige Šmitove lirike do lani izšle knjige z naslovom Kako bomo umirali.

Šesta knjiga je knjiga lirike France Kosmača Na dujo dan. Nje pretežni del zavzema Kosmačeva partizanska lirika, ki jih po intermezzu Kurent in smrt zaključuje izbor iz zadnje Kosmačeve zbirke Dom v vesolju. Filio Kalan pa na kratko označuje razvojne poti Kosmačeve lirike, ki se v zadnjem času redko oglašajo.

Za konec te prijetne zbirke samole: nabirbi bi se kateri slovenski pesnik generacije Krakarja, Levca, Minattija sodil v to zbirko.

Si. Ru.

J. K.

Deveti ljubljanski bienale zaključen

(Nadaljevanje s 5. strani)

bila tudi Kurt Ingerl in Valentin Oman. Prvi je bil zelo zanimiv s svojimi dvema litografijama "Sonce" in "Križ", drugi pa s svojo jedrnatko "Skice", ki se na prvi pogled zdi preprosta študija, ki pa je zelo dobro delo. Belija bo omenili le zato, ker je nje- na grafična umetnost predstavljala med drugimi tudi Maurice Paster- nak s svojo črno v vijoličastem. Menimo, da bi se morali usta- viti pri sleherni pomembnejši dr- žavi oziroma pri njeni umetnosti, ki je pritegnila našo pozornost, toda predaleč bi prišli. In vendar ne moremo mimo nekaterih, ki zaslužijo posebno pozornost.

Bolgarica na primer zasluži po-oben poudarek, ker ima dobre umetnike. Med njimi je tudi zna- na Anastasija Panajotova. Lepo, celo odlično se je izkazala Bra- zilia s svojimi Luizom Arthurjem Pizajem, Rivaldom Ramozo in dru- gimi. Češkoslovaška je znana kot pomembna sila na tem področju in to dokazujejo Jiri John, Eu- gen Weidlich in drugi pomembni ustvarjalci. Posebno zanimiva se nam je zdela na vr. vertikalna kompozicija Eugena Weidlicha, kot je vzbudilo naše zanimanje tudi "Arktično mesto" finskega umetnika Lina Hannula, pa če- prav je ta slika nekaj, kar spada na skrajno drugo stran od prav- kar omenjenega Čeha Weidlicha.

Francoska grafika, kot franco- ska likovna umetnost nasploh, je bogata zaradi domačih in mnogih doseljenih likovnikov. Zato ni nič čudnega, da je predstavljala v Ljubljani francosko grafiko kar 27 likovnikov, med katerimi je bil tudi Gorčan Zoran Mušič, ki je razstavil tri odlične jedrnat- ke z naslovom "Nismo poslednji". Zares plastično prikazan trepet, umirajoč in mrtvec. Druga skrajnost v načinu izražanja je bila "Rdeča sušica" Janna Clauda Reynala, tretja bolj zanimiva kot prejšnja skrajnost pa so bili barvni študentski Françoisa Vasa- relyja.

Ko smo tako na hitro odra- vil Francozje, se bomo ustavili pri Grčini in tu smo pri Vas- su Katrakiji, ki je razstavil dve veliki podobi, ki se nam zdita simbolični za sedanjo Grčijo, za polkovniško Grčijo. Gre za dve po obsegu in vsebini veliki deli. Prva prikazuje par, moškega in ženske, druga pa samo neko te- lo, ki bi lahko bilo le deblo s prežaganimi vejami ali pa tudi moški torzo. In tako na prvi kot na drugi sliki so liki oviti z bo- dečo žico...

Madžarska je zanimiva le de- loma. Pozornost pritegne njen Gross, ki je zanimiv po svojih miniaturnih izdelanih motivih. In če nam Vzhodna Nemčija res ni veliko povedala, se nam je zdela Zahodna Nemčija bogata, v ne- katerih primerih izrazito drzna. Našo pozornost so pritegnila de- la Thomasa Bayrla, Klausa Mor- itza, Reinera Schwarza in tudi Gerda Wimmerja, ki je pred le- tom dni — če nas spomin ne vara — razstavljala tudi pri nas v raz- stavišču nekega inštituta.

Japonska je znana kot ena na- pomembnejših grafičnih velesil na svetu. Na ljubljanski razstavi je sodelovalo kar 21 japonskih umet- nikov, med katerimi so bili tudi Ikeda Masuo, Yukihisa Isoba s svojo "Studijo za padalo", pa tu- di Tetsuya Noda s svojimi pro- testnimi "Dnevniki iz ZDA", da ne govorimo o Kinsuki Kimuru, ki je letos dobil veliko premijo — Le Grand Prix — ljubljanske gra- fične razstave (poldrug milijon din).

Grafiko Sovjetske zveze je le- tos predstavljalo 21 sovjetskih u- metnikov. Za razliko od prvih grafičnih razstav, na katerih so se pokazali tudi sovjetski umet- niki, je bilo letos še izraziteje kazno, da je v SZ vedno več ti- stih umetnikov, ki ne grejo več po stopinjah tako imenovanega so- cialističnega realizma, ki je bil in je še vedno v Sovjetski zvezi nekakšna obvezna izraznost vseh umetnikov.

Ne moremo mimo Velike Brita- nije, ki se je zelo lepo odrezala.

Naučilo je bil tudi znani Cori Ri- chards. Med osemnajstimi Ameri- čani pa sta posebno pozornost vzbujala William Anderson ter še bolj znani Robert Rauschenberg, ki smo ga mogli temeljiteje spoz- nati letos poleti tudi v Trstu, ko je razstavjal v občinski galeriji.

Že neke v začetku smo rekli, da so na ljubljanski razstavi so- delovali umetniki iz 48 držav. Doslej smo se ustavili pri neka- terih umetnikih, in njihovih do- movinah, ki slovijo kot bogatejše na tem področju. Naše merilo pa ni merodajno, ker menda ga ni danes človeka, ki bi mogel biti edini in zares nepristranski so- dnik. Zato smo večkrat ponovili, da navajamo to, kar se je nam zdelo zanimivo, lepo ali omebno vredno. Zato s tem spoje poro- čilo tudi končujemo, pa čeprav vemo, da nismo dali niti medije slike tega, kar je v resnici pred- stavljala letošnja razstava v Ljub- ljanski Moderni galeriji. Ker bo čez dve leti že deseti, to se pravi jubilejni bienale, smo prepriča- ni, da bo še boljši, kot je bil letos, pa čeprav smo nekeje tudi rekli, da je preobsežen, tako ve- lik da človeka, ki nima veliko časa na voljo, tudi utruji.

KAJ VSE NAM KREATORJI PRIPRAVLJAJO ZA ZIMO

Zima sicer še ni pred vrati, toda modni ustvarjalci ali kot jim tudi pravijo kreatorji, pripravijo nove kroje dolgo pred novim letnim časom. Tako smo med modeli za prihodnjo zimo videli tudi gornjega, kjer je Mercier pokazal, kaj zna

TARZANOVA DRUŽICA LEPA KETTY SWAN SE JE HUDO OPEKLA

Črnogorski invalid skuša pomagati filmski lepoticici

V dveh mesecih se je njeno zdravje veliko izboljšalo - Potrebna pa bo, seveda, tudi pomoč strokovnjakov za plastično kirurgijo - Lepa Ketty ve, da ne bo več igrala

ALMERIA, 4. — Italijanski filmski umetnik Remo Capitani se je ponesrečil. Med snemanjem filma "Ben and Charlie" se je vnela jeklenka plina in ogenj ga je oplazil in hudo opeknel, raje bi rekel ožgal. Zadeva sicer ni kdo ve kako huda, toda zdravnik je Capitanija poslal na zdravljenje. Tako pravi prva vest, ki nas je navedla na to, da se ustavimo pri velikem hujšem primeru dan- sko - italijanske filmske umetni- ce Kitty Swanholm, ki je v umetnosti bolj znana pod imenom Kitty Swan.

Lani zadnji dan oktobra je ta filmska umetnica, ki je stara 27 let, doživela pravo življenjsko tragedijo. Ko so v nacionalnem parku na Floridi snemali film —

enega izmed tolikih filmov o Tarzanu, v katerem je ona igrala vlogi Tarzanove družice — je bi- lo treba povzročiti tudi požar, tre- rej večji oženi. Sredi katerega bi se morala znajti glavna igral- ca — Tarzan in njegova družica. Tehnično osebe ekipe pa verjetno ni poznalo filmskih u- metnosti in namesto da bi eu- prizorilo nenevarne plamen, ki ga po navadi delajo z raznimi ke- mikalijskimi, je polnil prostor z bencinom. In Kitty Swan ter Ste- ve Hawkes sta se znašla sredi resničnega velikega ognja. Vsem ko je Stevu Hawkesu uspelo s skokom priti iz ognjenega kroga, je filmska umetnica utrpela velike opekline, tako da je po- nekod imela tudi opekline tretje stopnje.

Ker je ta filmska umetnica vse do tedaj slovela kot ena najlep- ših, pa čeprav ne najboljših film- skih umetnic, so opekline postale zanj tragedija. In to ne glede na to da so spravile v nevarnost nje- no samo življenje, pač pa tudi zato, ker ji je možnost nadaljnje- ga filmskega uveljavljanja za ved- no onemogočena.

Ko so deklo rešili iz ognja in ji nudili prvo zdravniško pomoč, je iskala nadaljnjo pomoč v eni izmed specializiranih ameriških bolnišnic za opekline, in sicer Gussvillu. Tu so ji zdravniki po- magali kolikor so pač mogli, na- to se je vrnila v Rim, kjer ima svoj dom. Upala je, da bo tu nadaljevala z zdravljenjem, toda medicina ji ne more več vrniti te- ga, kar ji je vzel ogenj.

Posledice opeklin se vidijo po vsem telesu, na obrazu, na rokah, na nogah, na prsih. Roke je ime- la tako ožgane, da ni mogla stis- niti pesti, koža na nogah se je po opeklinah tako skrčila, da je stežka hodila. Vrh tega pa so jo opekline po vsem telesu tako mučile, da ni mogla spati. Reše- vala se je s svojim značajem in se tolažila, da vendarle še živi.

Vsi zdravniki, strokovnjaki za plastično kirurgijo so skušali de- kletu pomagati, toda vsaj za le- to dni, so rekli, ji ni pomoči. Šele pozneje se bo mogla Kitty morda lotiti počasnih in postopnih operacij s presaditvami kože. In vsem je prišlo do nekega dogo- da, ki bi ga ne bi nihče pričakoval. Vsem ko je Kitty razmis- ljala, kaj naj v življenju tako iznakažena počne, je dobila pis- mo, v katerem jo je bivil partizan, vojni invalid Jovan Saljić iz črnogorskega mesteca Ivangra- da povabil, naj pride v Ivangrad, da ji pomaga. Bilo je to letoš- prve dni julija. In Kitty Swan, katere pravo ime je Kristen Swanholm, se ni obotavljala. Pri- šla je v črnogorsko mesteco k Jovanu Saljiću, ki ji je obljubil, da ji bo pomagal. Bivši partizan in vojni invalid ni zdravnik, pa tudi ne kak mazač. Enostavno po- zna določeno mazilo za opekline. To mazilo sestavlja sam po do- ločenim formulam in pomaga vsem, ki so se opekli.

In ko so se po skoraj dveh me- sedih zdravljenja pojavili pred bivšo lepoticico, pred nesrečno Kit- ty, častniki in jo vprašali, kako zdravljenje napreduje, je re- kla: "Prav lepo. Brazgotine postaja- jo vedno tanjše in mehke in tudi barva kože se menjuje in postaja prirodna. Opažam, da vsi skrbijo zame in zato sem tudi sama dolžna skrbeti zase, da bi čim prej premagala težave in se vrni- la domov."

Jovan Saljić, ki pomaga nesre- čni filmski umetnici, pa je na po- dobno vprašanje rekel takole: "Glede na to, da se Kitty raz- meroma malo časa zdravi, je nje- no stanje zadovoljivo. Točneje,

ukiva, ki so se po kirurških pose- gih napela in brazgotine ali ka- loidi, ki so nastali in se razbuh- li, postajajo čedalje tanjši. Prav tako se sprosti menjuje tudi bar- va polti, ki se je na nekaterih mestih približala že normalni bar- vi kože. In tudi gibi njenih rok in nog, ki sicer še niso pravilni, so znatno izboljšani, na vsak na- čin vsaj za 50 odstotkov boljši. Brazgotine na rokah so vsaj za 40 odstotkov tanjše. Bistvo vsega pa je, da zdravljenje napreduje in da se tudi njeno psihično stan- je boljša."

Kakor je povedal črnogorski ljudski zdravnik, vstaja Kitty zgodaj in najprej telovadi doma v sobi kakor sledi kratek počit- tek, nato je na vrsti masaža;

Ne Branko Miljuš pač pa de Gironcoli

Ko smo v torek, 31. septembra na 4. strani poročali o letošnjem "ex tempore" tekmovalstvu v Pi- ranu, smo pod reprodukcijo sli- ke na vrhu zapisali, da je to slika, ki jo je predložil Branko Miljuš, medtem ko je slo v res- nici za sliko goriškega slikarja Luciana de Gironcoli, ki je do- bil drugo nagrado. Goriškemu u- metniku se za napako opraviču- jemo.

Doslej neznano platno slovitega španskega umetnika iz XVII. sto- letja Velasqueza so po naključju odkrili v neki cerkvi v Malagi. Slika je velika in meri 2 metra in pol za 1 meter in pol. Na njej je upodobljen španski kralj Filip IV. na konju. Seveda se je našel nekdo, ki mu Velasquezo- va slika ni bila pogodu, kajti kaj naj bi počel v cerkvi kralj in ta lenkovestnost je dal preslikati Fi- lipov obraz.

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V prihodnjih dneh skušajte rešiti mučno zadevo, ki vam že dolgo greni razpoloženje. Če boste našli primerno vzdušje, se boste tudi sicer opomogli, finančno in moralno. Neka oseba, ki ste jo odklanjali, bo s svojo vztrajnostjo prodrla in verjetno boste spozna- li, da bi zgrešili, če bi ne popu- stili. Malo glavobola.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Kaka sprememba na delu ali v službi, morda pa tudi v de- lovnihih načrtih. Pravo- časno se odločite za nove rešitve v širšem obsegu, kajti spremembe v mednarodni ekonomiji bi znale negativno vpli- vati tudi na vaše poslovanje. Ne zamudite prijetne priložnosti, kaj- ti duševno potrebujete vselej dru- zbe, ki se vam trenutno ponuja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Preglejte svoje stanje, morda tudi finančne knjige ali domače račune, kajti vse kaže, da nekeje ne- kaj šepa. Srečali se boste s pri- jatelji ali znanci in družba vas bo razvedrila in potegnila iz tre- nutno morečega razpoloženja. Mor- da bi ne bilo napak tudi neko- liko spremeniti družbo ali po- globiti sedanja prijateljstva. Ner- vozni boste.

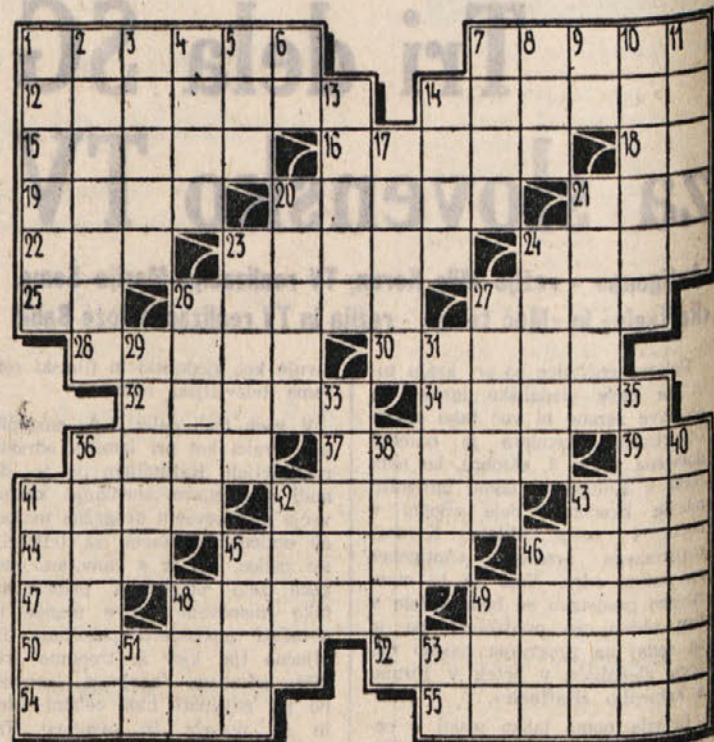
RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Perspektive so sicer vabljive, toda na- leteli boste na cel kup ovir in morda znali tudi kje klekniti, če

sledi nato zajtrk in za zajtrkom počitek, nakar je na vrsti ma- zanje z Jovanovim mazilom, na- kar mora Kitty za dve uri v posteljo. Kmalu popoldne sledi drugo mazanje. Proti večeru gre deklica na vrt ali na sprehod. Tre- tje mazanje pa ni vsak dan, ker ga kak dan preskočijo, da bi koža laže dihala. Tako je razlo- žil terapijo Jovan Saljić. Kitty pa je mnenja, da je doslej že ve- liko dosegla, da pa se bo še tru- dila, da bi to zdravljenje čim več zaleгло. Seveda ve, da s tem ne bo vsemu konec in da se bo morala podvreči še plastičnim op- racijam. V ta namen bo odpoto- vala v Francijo, kjer bo pokli- cala na pomoč najboljši franco- ske strokovnjake. Toda že sedaj "se počutim povsem dobro, spre- hajam se po mestecu in po nje- govi okolici, odhajam v trgovine, igrar na kitaro in tenis in počem- ne za marsikaj, kar je bilo še pred nedavnim le moja daljna želja."

Dekle bo ostalo v Črni gori še nekaj časa, dokler nje imele še potrpečljivost, kot je rekel Jovan Saljić. Kitty pa se zaveda, da jo s njeno filmsko kariero konec. Posvetila se bo kakemu dru- meu poklicu morda častnikstvu.

V začetku smo omenili Steve- ja Hawkesa, ki je s Kitty doživel nesrečo pri snemanju filma o Tarzanu. Steve ni nič drugega kot prav navaden "balkanski" Stevo. In tudi primerek Hawkes je izposojen, kajti Steve Hawkes ni nihče drug kot Stevo Šipek, ki je pred nekaj leti iz vasi Rakitje pri Zagrebu odšel v beli svet, v ZDA, kjer je več časa igra v filmih, predvsem Tarzana. Ste- vo Šipek je eden izmed številnih Tarzanov, ki so se po slovitem Nemcu Weissmullerju zvrstili na filmskem platnu v filmih s temo "dobrega heroja" iz džungle.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. odlično kurivo, 7. hudci, 12. sol silicijeve kisline, 14. ime indijskega politi- ka Menona, 15. zapreka, 16. ko- tač, moped, 18. arabski žrebec, 19. ime slovenskega slikarja Glo- bnička, 20. umazana pega, 21. pesem junaške vsebine, 22. vul- kan na Havajih (Mauna), 23. ri- sarski znak za nikeli, 41. prepo- sta vodna rastlina, 42. hrib pri Beogradu, 43. majhno nasele, 44. v grški mitologiji mati vseh bo- gov, 45. pokrajina v severni Špa- niji, 46. gosta svilena tkanina, 47. tukaj, 48. čer, 49. opozorilo, 50. predstavnik rimskega imperia v Siriji in Palestini, 52. glavna že- nska vloga v Verdievem "Truba- durju", 54. tropška ovivalka, 55. glavno mesto Armenske SSR.

Asben, 9. kratka za "etenično so- lo", 10. veletoč v vzhodni Sibiriji, 11. pokrajina v Južnoafriški repu- bliki, 13. hipnozo podobno stanje, 14. gora nad Ogulinom, 17. ame- riški dramatik (Clifford), 20. ta- ka koža, opna, 21. stara elektrar- na na Kolpi, 23. antično mesto, katerega obleganje je opisal He- rimer v "Iliadi", 24. glavni tri v starogrških mestih, 26. steblo žit ali trav, 27. mesto v južni Tu- rčiji, 29. ruski veletoč, 31. mesto pri Kopru, 33. tekmeč, 35. pesni- ška figura, 36. otočje ZDA, ki deli Tihy ocean od Berinovega morja, 38. karta pri taroku, 40. prebivalec največjega luskolov- skega polotoka, 41. vaska zadržev- ja v stari Rusiji, 42. muslimanski bož, 43. bolgarski pisatelj (Ivan, "Pod jarmom"), 45. glavno mesto Gane, 46. ime slovenskega pi- satelja Svetlane, 48. reka na Pol- skem, pritok Visle s Karpatov, 49. povrtnina, 51. predlog, 53. enaka samoglasnika.

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kobalt-gospa, 2. kardinal - akord, 3. aka-Kakanj, 4. Nal, 4. pomp - moka - Kakte, 5. amper - taksator, 6. Ra - Popa- Lena, 7. lisa - boks - Gd, 8. zla- tarna - talar, 9. liga - molk - sila, 10. oko - sarkom - Rim, 11. borba - malarija, 12. afekt - anorak.

HOROSKOP

Veljaven od 5. do 11. septembra 1971

ne boste dovolj previdni v zbira- nju svojih moči ter tekme. Vse- kakor vam je zagotovljen uspeh, bolj malo pa boste duševno za- dovoljni. V čustvenih zadevah ve- lo veliko zadovoljen in to v obo- jestransko veselje. Motnje v pre- havi.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Možno je, da se bode neke vaše želje lepo končale, vsekakor boste prišli na bolje. Le malo več odločno- sti in zagotovljeno vam bo pri- jetno razpoloženje za daljšo dobo. Nevarnost vam preti le s strani mlajših, da bi se kaj ne vne- lo, posebno če opazite, da se kje kdo suče okoli koga izmed va- ših. Z zdravjem vse v najboljšem redu, le na dieto boste morali paziti.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Vsi vaši načrti se bodo uresni- čili. Toda začeti bo treba prav vse od za- četka. Sleherno odlas- nje na jutrišnji dan bi se vam znalo maščevati. Če drugače ne, bi vam pokvarilo razpoloženje. Svoje morebitne težave zaupajte svojem, tudi če gre za kake težave čustvenega značaja, kjer bi bila morda na mestu ali to-

lažba ali nasvet. Zdravje per- fektno.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Neki načrt, ki ste ga dolgo izpo- polnjevali in pilili, bo šel po zlu. Odgovorni ljudje nikakor nečijo pristati na vaše pobude, ker ima- jo nekaj svojega za bregom. Ne vztrajajte sedaj, ker enkrat te- če zajec, drugi pa lisica, pravi slovenski pregovor. V ljube- ni boste imeli veliko sreče.

SKORPIJON (od 24. 10. do 23. 11.) Ko bo- ste urejali svoje poslov- ne zadeve, skušajte priti na jasno vsemu, kajti novi nič kaj lah- ki časi bodo zahtevali veliko ve- naporov in resnosti. Kljub temu pa ne obupajte ob prvem neuspe- hu. Nekdo v družini ali sosesčini potrebuje vaše pomoči, morda le moralne podpore. Ne odrekajte mu je. Jutra bodo ponagajala.

STRELEC (od 21. 11. do 20. 12.) Od tega tedna ne pričakujte veliko, da ne bi bili še bolj razočarani. Z malo intucije boste ubrali pravo pot, ki vas bo v prihodnjih dneh pripeljala tja, ka- mor si že dolgo želite. Tudi v

ljubezni boste nekaj dni tavalji, nato se bo vnel ogenj, da se do- go takega ne. Za zdravje pa ni bilo napak, če bi se nekoliko pazili.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Nekaj pred- logov, ki vam bodo prišli iz povsem kvali- ficiranih krogov, bi bilo vredno proučiti, vendar pa ne vse, ker se za- njimi nekaj skriva. Nekdo si sku- sa na vaš račun ustvariti priv- legiran položaj. Bodite pozorni na to, kot tudi na osebo, ki se za- nje časa preveč mota okoli va- ših. Ni vas vredna. Zdravje kar dobro.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Pozitivne iz- kusnje iz prejšnjih ča- sov bi vam morale se- sedaj služiti za na- djevanje poti v tisto smer, ki vas bo sicer počasi toda gotovo pripeljala do cilja. Kaka težava v domačem krogu, morda celo z osebo, ki vam je posebno pri srcu, toda s trezno presojo razmer in z odkritim srcem bo- do tudi ti nesporazumi odstrane- ni. Malo nemože.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Mimo obdobje, ki se je razmeroma dolgo zavele, bo prenehala. Zavijati bo- treba rokave, napeti vse umske ali fizične sile, kajti edino tako boste voz potegljivi spet na cesto. Morebitno pom- prvenstveno moralnega pomena, poiskajte med svojimi ožjimi pri- jatelji. Zdravje bo odlično, ven- dar ne pretiravajte ne v delu in ne pri niači.

STONE SVETINA

UKANA

176.

DRUGA KNJIGA

Jelena je imel rad. Pogovor z njim ga je pomirjal. Jelen ga ni dožlil. Smilil se mu je, ker je vedel, da se mu po- noči večkrat blede in da sam sebe krivi, ker je bil ob- napadu izgubil glavo. Tudi Jelena so ponoči obiskovale gro- zljive sence med plameni, tudi on je včasih tuleč planil kvisku in vpil; jutro pa ga je vedno ozdravilo.

Ostala sta sama. Gaber se je bil izgubil. Pomešal se je med borce in legel. Tam ga je odkrilo Jelenovo oko in ga budno motrilo.

Po stezi iz bohinjske strani je prišel kurir. Prinesel je Svarunovo pismo. Poročal je, da se je ustavil v brigado na planini Suhli, uro hoda daleč. S svojimi da se je zadrževal na tej strani gorovja in ni imel nobenih težav s so- vražnikom. Zdal pa morajo po nalogu divizijskega štaba nemudoma na Primorsko, kjer divja nemška ofenziva.

Čadasti stebri nad pokrajino so se razrasli. Njihov duh je borem segal v duše, jih navdal z nemočnim srdom in z željo po maševanju.

Dren je vstal. Obiral si je potno čelo, kot bi hotel zbrisati zle spomine.

"Bataljon, naprejš!" je ukazal.

Njegov pogled pa se je ljubeče spojil z belimi snegovi Triglava in zelenim morjem pod njim.

Selestenje plamenov je bilo podobno štečim sunkom ve- tra. Polovica vasi je bila že v ognju in dimu. Med jokanje otrok, kriče žena in mukanje živine so udarjala rezka nem- ska povelja. Požigali so, plenili imetje, odganjali ljudi in živino...

V vas je vdrl kraški policijski bataljon SS, za njim pa četa idrijskih gorskih lovcev. Med prvimi je bil feldvebel Werther s svojim vodcom. Podvigi, ki ga je bil napravil v Valjuncum, mu je pripomogel k napredovanju. Neznansko je bil ponosen, da so mu dodelili vod vojakov. Privikrat je poveljeval v boju. Zato se je hotel izkazati in čimprej uveljaviti. Pretepanje ujetnikov in urjenje psov mu ni pri- neslo zaželeno bojne slave.

Dobro si je zapomnil besede svojega nekdanjega povelj- nika v podoficijski šoli, da se morajo nemškega podoficiirja vojaki bolj bati kot sovražnika.

Zdal je besnel, ker ni mogel nenadoma zabledeti. Zav- zeli so vas, ki je ni nihče branil. Brigada, ki je imela polo- žaje na južnih obronkih, ni vzdržala močnega pritiska in se je umaknila.

Preden je bataljon krenil iz Idrije, je Werther razvrstil svoj vod in zavpil "mirno". Potem se je naduto izprsnil in v vojakom s kratkim govorom, ki se ga je bil naučil na pamet in se pripravil nanj teden dni, izpršil riti, kot je sam imenoval to vzgojno lekcijo.

"Postušajte z vsemi odprtinami svojih teles! Kar vam bom povedal, naj vam za večno oblež v glavah in tre- buhah. Teh besed se spomnite vsak dan vsaj enkrat, na vojnem pohodu pa jih imajte nenehno pred očmi. Hočem imeti najboljše vod v tem bataljonu! Zato vas bom ustro- jil kot mehove in napravil iz vas vzorne vojakove. Ne zija- vate vame tako neumno! Če kdo dvomi o tem, kar govorim, naj stopi iz vrste Čvrsteje pritrsite svoje tace k bedrom! Bolj se izprsite in bodite ponosni nase! Iz banditov bomo delali zrezke in klobasice! In naše prsi se bodo svetile od odli-

kovanj! Disciplina, disciplina, disciplina in še enkrat disciplina! To je prvo, kar bom zahteval od vas. Kdor misli drugače, naj se spremeni v glisto! Zdelal ga bom, da ga lastna mati ne bo spoznala. Kadar bom zavpil, teknujte, kdo bo prvi, ker gorje zadnjemu!

V boju nisem sentimentalen tip. Tudi od vas vseh zahtevam pogum in krutost! Če se boste dobro borili, boste lahko plenili po mili volji in pobijali vse do kraja. Zave- dajte se, da sovažnikov velikega rajha ne bo zmanjkalo tako kmalu. V tej deželi so vsi banditi. Tudi otroci, ženske in stari! Ne slepite se z usranim obzirom in nevojaškimi predsodki! Zavedajte se, da sam beležim pobite. Gorje ti- stemu, ki ga ne bom mogel vpisati kot uspešnega strelca! Stejem vse, kar pade. Pravzaprav vse, kar je lazilo po dveh nogah. Tako bog z nami in mi s firerjem! Sieg Heil! Do končne zmage!" je zaprl sinasta usta.

Njegovih šestindeset vojakov, med katerimi je bilo precej novincev, ga je poslušalo, ne da bi kdo trenil v očesom ali premaknil prst v čevlju. Pogled na njegovo konjsko glavo z vodenimi očmi jim je bil do odsvetoval. Ko je čez čas rezko vprašal: "Ste me razumeli, možje?" so vsi v en glas zatulili: "Da, gospod feldvebel!"

Io mu je gđdilo. Se bolj bi mu bilo všeč, če bi ga nazivali "gospod poročnik". Hlepel je za oficijskim činom. Odkar se je začela vojna in se je vpisal v nacionalsoci- aliistično stranko, je gojil željo, da bi pustil sajenje zelja, korenja in cvetlice postal pokloni vojak, po zmagi pa garda kakšnega velikega posestva, kjer bi pod njegovim bičem garali slovanski sužnji.

Rdeče nebo nad gorečo vasjo in zadušljivi dimi so raz- dražili njegov ubijalski bes. Zaman je iskal kaj živega, ka- mor bi sprožil rafal. S kozavim Korošcem in še nekaterimi je pridrl do cerkve, ki so jo že lizali plameni. Pod noge se jima je zakladila jata kokoši in konjati sta se ognila po- dvijati kravi, ki je ušla pleniteljem. Med vpitjem, cvile- njem, lajanjem psov in mukanjem živine je zaslišal harmo-

niko. Melodija se mu je zarezala do kosti, nakremžila je obraz, kot bi mu vrtali v koleno luknjo.

"Kakšna svinja pa to igra?" je zaklel. Zapodil se je skozi zaveso dima čez cesto in vrel svojim vojakom, naj mu sledijo.

Na pragu hiše je sedel sivolas stavec, z nogo čez ko- leno. Nategovale je harmoniko, kot bi igral na svatbi. Nem- cem v brki je igral pesem "Hej brigade, hitite". Na obra- zu mu je ležal drzno blažen smehljaj.

Werther se je razkorajčil pred njim. Ob zvokih te sto- krat preklete pesmi so med mitraljejskim ognjem padale mine na Idrijo, slišal jo je ponoči, podnevi, pelo jo je v dre- vje, kamenje, ruševine, zrcalila se je v očeh pretepenih in umirajočih, kričala jo je vsa prostranska banditska ze- nija. Toliko da ni ponorel sprčo takšne predrznosti. Ze- nica gledal se je v prste, ki so se igrali z gumbi, kot bi plesal v vetru, in izvajalji iz meha to vražjo komunistično bu- dnico. Starčev obraz je bil upadel, prosječno bled. Pod veli- kim čelom se je skrivalo dvojje temnih udrin, iz katerih so polzele solze. Bil je slep.

"Prenehajte, vi, stari neumni oseli!" se je zadržal z viso- kim, hreščočim glasom, da se mu je ob zadnjih zlogih na- letelo. Najprej ga je hotel ukrotiti. Stavec pa je igral se z večjim ognjem. Slep obraz je zamaknjeno strnel mimo njega v modrino neba.

"Nehati! Jaz streljam!" se je Werther zadržal po slovensko — teh besed se je naučil od belogardistov.

Starcu pa so se usta ukrivila v prezirljiv smehljaj in se rahlo zganila, kot bi hotel reči: "Slep sem! Ne morem vas pobijati z mitraljezom, zato naj vas ubija moja pesem, vleče naj vas v dno pekla!"

"Tu imaš, stari norec!" Werther je pritisnil na petelin- in držal tako dolgo, da je

V ORGANIZACIJI ZDRUŽENJA SLOVENSKEŠH ŠPORTNIH DRUŠTEV

Glavni pravilnik 12. slovenskih športnih iger - Trst

Organizator, namen, sodelovanje

SSI so manifestacija pripadnosti slovenskim Slovincem, ki jih združuje Zdrženje slovenskih športnih društev v Italiji. Srečuje težko predvsem za množično sodelovanjem vseh zamejskih Slovincem v športu ter rekreaciji in dejavnosti in to v čim večjem številu panog.

Na igralnih sodelujejo tudi pripadniki drugih narodnostnih skupnosti, če primerno obvladajo slovenski jezik. Običajni jezik na igrah je slovenski. Prireditelj si pridržuje pravico, da iz organizacije izloči ali drugih vzrokov prijavno vrsto. V tem primeru vrne primerno.

Razsodišče imenuje ZSSD. Razsodišče ima pet članov, eden od njih mora biti član ZSSD, vendar razsodišče ne sme opravljati vloge predsednika.

Vse posameznike

Na SSI lahko sodeluje vsak, ki izpolnjuje določila čl. 1. in 2. poravnal tekmovalnino. Ta je določena na 200 lir na osebo in jo je treba poravnati ob vpisu. Akt prijave je vpis v prijavnico položen v posamezno tekmovalnico. V pripravi osebnosti tekmovalca ali odstopa se tekmovalnina ne vrne.

Vsak posameznik se lahko prijavi na nastop le v štirih panogah. O vseh nastopih v posameznih disciplinah pa odloča komisija, ki organizira tekmovalne v odgovarjanju panogi.

Vse ekip

V ekipnih športih prijavijo društva le število sodelujočih ekip, ki jih prijavijo tik pred nastopom. Isti tekmovalci pa ne more nastopiti v isti disciplini ali panogi za več kot eno ekipo.

Vak le za eno društvo

Vsak posameznik lahko na igrah nastopa le za eno samo društvo. Če društvo prijavlja istega tekmovalca, potem mora prizadelet tekmovalca pisno izjaviti za koga nastopa ali pa v nasprotnem primeru odloči prvi nastop.

Nastopajočih

V panogah ali disciplinah, kjer nastopajo dva tekmovalca, posameznika ali eden, ne bo tekmovala in prireditelj vrne prijavnico. Če nastopijo dve tekmovalci, ki sta v isti disciplini ali panogi, se število za nastop je tri, če sta v isti disciplini ali panogi, se število za nastop je tri, če sta v isti disciplini ali panogi, se število za nastop je tri.

Če prijavijo tri ali več tekmovalcev, ki bi se odzvala vabilu za nastop le dva ali manj. V tem primeru se prijavnica ne vrne. Dve tekmovalni mesti pravico do nastopa. Če se prijavi le eno, se tekmovalnina ne vrne in prijavnica se vrne.

Športne kategorije

Nastopajoči so razdeljeni v naslednje kategorije:

1. člani (MO)
2. članice (ŽE)
3. mladinci (MI)
4. mladinke (ME)
5. naraščajoči (NI)
6. naraščajočice (NE)
7. otroci (O)

V skupinah pod c, č, d in e je

možna v določenih športih podkategorija »starejši« ali »mlajši«. Te kategorije in podkategorije določajo komisije za vsak šport posebej in tudi določajo starostne meje.

Pripadniki starejših starostnih meje ne morejo nastopiti v mlajši starostni kategoriji, mlajši pa obratno lahko v starejši, vendar le v soodpornosti. Tako n. pr. c) lahko nastopa tudi v d). Toda d) lahko nastopa v kategoriji c) ne pa v a).

Tekmovalci pod c, č, d, e in f morajo ob prijavi pisati tudi rojstno leto in ga na zahtevo organizatorja ali sodnika v katerikoli trenutku tudi dokazati z veljavnim dokumentom.

Sistem tekmovalništva

9. Sistem tekmovalništva v vsaki disciplini ali panogi določa odgovarjajoča tekmovalna komisija sama. Komisije bodo obvezno izpolnile tekmovalna tako, da bo moč po koncu nastopov sestaviti prednostno lestvico za vsaj prva tri mesta, po možnosti pa za vsaj prvih šest.

Nosilci skupin

10. Prireditelj si pridržuje pravico, da za posamezne panoge in discipline določi nosilce skupin po lastni presoji.

Panoge

11. Organizator določi število disciplin in panog SSI po lastni presoji in uvidevnosti.

Urniki

12. Vsi časovni termini (tekmovalni, nagajevanja itd.) bodo pravčasno javljeni v dnevnem tisku.

Tekmovalna pravila

13. V mejah možnosti se bodo vsa tekmovalna odvijala po določenih mednarodnih športnih pravilih, ki so veljavni pri italijanskih športnih zvezah, včlanjenih v CONI.

Tokovanje

14. Prireditelj bo po zaključku tekmovalništva v vsaki športni sestavi lestvico za točkovanje. Vsakega zmagovalca posameznika bo nagradil s 6 točkami, drugouvrščenega s 5 itd. Za ekipe se število točk podvoji.

Prireditelj bo po zaključku tekmovalništva nagradil:

a) vse posameznike in ekipe, ki se bodo uvrstile na prva tri mesta v vsaki disciplini ali panogi z diplomami.

b) najboljše uvrščene ekipe ali posameznike z nagradami, ki jih bodo prispevale razne ustanove ali posamezniki. Za podelitev teh nagrad bo veljal poseben pravilnik.

Zamude tekmovalcev

15. Tekmovalci ali moštvo, ki se ob razpisani uri ne bi javilo na kraju tekmovalništva, bodo pozvani za nastop, izgubi pravico do nadaljnjega nastopanja v isti disciplini ali panogi.

Kazni

16. Vsak tekmovalec se mora podrediti določilom organizacijskega odbora ter je dolžan vesti se športno.

no in v skladu do soigralcev, ne

sprotinikov, sodnikov, organizatorjev in občinstva. V primeru nesportnega obnašanja ali drugih prekrškov, bo doblj prizadelet v prvi stopnji opomin, v drugi pa bo izključen iz vseh tekmovalnih SSI in bo črtan iz seznama udeležencev z vsemi posledicami. V hujših primerih bo takoj izrečena kazen druge stopnje. Kazen izreče ZSSD na predlog sodnikov ali po lastnem preudarku.

V ekipnih športih lahko komisije uvedejo po lastnem preudarku in po odobritvi ZSSD tudi sistem denarnih kazni, za katere pa mora biti sestavljen in objavljen poseben pravilnik.

17. V primeru tehničnih, organizacijskih ali sodniških nepravilnosti in drugih spornih vprašanj, sprejema zastopnik ZSSD pritožbe v prvi stopnji le 30 minut po koncu tekme, na katero se nanaša pritožba. V drugi stopnji pa razsodišče le 30 minut po odločitvi zveze o pritožbi. Vsaka pritožba mora biti pisno obrazložena, s priloženo kavgijo 5.000 lir, ki se v primeru zavrnitve pritožbe ne vrne. Organizator in razsodišče odgovorita na pritožbo pisno. Odločitev razsodišča je dokončna.

Stroški

18. Prireditelj ni dolžan povrniti nobenih stroškov, ki bi jih imela društva in posamezniki z nastopom na SSI.

Poškodbe in škoda

19. Organizacijski odbor ne odgovarja za nobeno morebitno poškodbo ali materialno škodo, ki bi jo utrpeli nastopajoči pred, med tekmovalenjem in po njem. Vsakdo nastopa na lastno odgovornost.

Spremembe pravilnika

20. Organizator si pridržuje pravico, da določila zgornjega pravilnika po svoji uvidevnosti spremeni, če se pokaže za to potreba, vendar mora prizadelet obvestiti o spremembi vsaj 30 minut pred začetkom tekmovalništva.

PRAVILNIK MOŠKEGA ODBOJKARSKEGA TURNIRJA 12. SSI

1. Moški odbojcarski turnir organizira SD POLET z Opčin.

2. Tekme bodo na igrališih Prosvetnega doma na Opčinah.

3. Do četrtfinala se bo tekmovalo po izločilnem sistemu. Štiri ekipe, ki bodo zmagale v četrtfinalu, bodo odigrale zaključni del turnirja po sistemu »vsa z vsakim«.

4. Tekme bodo potekale po pravilih Italijanske odbojcarske zveze. Igralo se bo na dva osvojena seta.

5. Če bo več ekip imelo ob koncu tekmovalništva enako število točk, bo o uvrstitvi odločalo razmerje v setih, oziroma v točkah.

6. Ekipa, ki se ne bo prijavila sodniku 15 minut po najavljene začetku tekme, bo izgubila b. b.

7. Če bo isto društvo nastopalo

z več ekipami, bo o razdelitvi

igralcev v posamezne ekipe odločal zapisnik prve odigrane tekme. Kdor bo nastopal v dveh ekipah, čeprav istega društva, bo kaznovan s prepovedjo igranja v naslednjih tekmah, tekmo bo dobila nasprotna ekipa z izidom 2:0 in ekipi se bo odvzela ena točka na lestvici.

8. Organizator si pridržuje pravico določiti nosilce skupin in spremeniti zgornji pravilnik.

9. Organizator ne odgovarja za škodo ali poškodbe, ki bi jih kdorkoli utrpel v okviru tekmovalništva.

10. Za kar ni predvideno v tem pravilniku, velja splošni pravilnik SSI.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

UDELEŽENKE ŽENSKEGA ODBOJKARSKEGA TURNIRJA ZARJE V BAZOVICI

BRIG

BOR

7A91A

PRIMOREC

GAJA

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

PRIMOREC

GAJA

ODBOJKA

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

Albanije ne bo na evropsko prvenstvo

Albanija se ne bo udeležila letošnjega evropskega odbojcarskega prvenstva. Albanci bi se morali v svoji skupini v Forliju pomeriti namreč tudi s Sovjeti, vendar albanske državne oblasti niso dovolile, da bi prišlo do tega srečanja.

Na evropskem mladinskem odbojcarskem prvenstvu v Barceloni je Italija premagala Nizozemsko s 3:0 (15:8, 15:11, 15:8).

KONJSKI ŠPORT

Angleška princesa Ana, hčerka britanske kraljice, je na konju Doublet osvojila naslov evropske pravičnice v dresuri v Burghleyu. Drugi je bil Sovjet Muhin na Refederju.

OBISK PRI RENŠKIH NOGOMETAŠH KLUBA TVD PARTIZAN

Ustanovitev nogometnega kluba v Renčah pomembna za razvoj te panoge na Goriškem

V okviru društva TVD Partizan

Renče, ki je bilo doslej znano predvsem po svojih prizadevnih plavalcih in vaterpolistih, je bila pred kratkim ustanovljena tudi nogometna sekcija TVD Partizan Renče. Ustanovitev nove sekcije pomeni nedvomno korak naprej v razvoju nogometa na Goriškem, saj sta doslej delovala na tem področju le dva kluba: mirenska Adria in novogoriška Vozila. Glavni pobudnik za ustanovitev nogometne sekcije TVD Partizan Renče je bil Branko Turel, ki je postal tudi vodja odseka. Te dni smo ga obiskali in mu zastavili nekaj vprašanj:

«Kaj nam je bilo glavno vodilo pri ustanovitvi nove sekcije v okviru vašega društva?»

«Ze precej časa opažam tako v Renčah, kot v okoljskih krajih precejšnje zanimanje za nogomet, vendar možnosti za organiziranje igranja te izredno popularne igre v klubu od sedaj ni bilo. Pomemben razlog za ustanovitev nove sekcije je bilo tudi dejstvo, da je renški sport, če izvajamo poletni panogi, plavanje in vaterpolo, nekako v mrtvilo. Mislim pa, tudi, da je ustanovitev našega kluba pomembna

tudi za razvoj nogometa na Goriškem, zlasti pri vzgoji novih domačih kadrov, ki bodo v prihodnosti morda prišli prav tudi drugim klubom.»

«Kakšne načrte imate v svoji prvi tekmovalni sezoni?»

«Nastopili bomo s tremi ekipami: člani bodo igrali v Primorski ligi, (prvo tekmo kot domačini 19. septembra s Transportom iz Ilirske Bistrice), mladinci bodo sodelovali v mladinski ligi goriške nogometne podzveze, pionirji pa v občinski ligi iste podzveze.»

«Kako je z igralskim kadrom in pripravami na prvenstvo?»

«Na razpolago imamo okrog 18 igralcev za člansko ekipo in okoli 10 mladincev, treniramo pa dvakrat tedensko: ob torkih in petkih. Zanimanje za igranje je eno trening tekmo in sicer s kombinirano ekipo Bilj (rezultat 4:5). Treninge sem doslej v glavnem vodil sam, upam pa, da mi bo v bodoče pomagal nekdanji trener mirenske Adrie Sandi Petecan.»

«Kje boste igrali prvenstvene tekme?»

«Glavna dela pri gradnji našega igrališča v Renčah smo sicer že opravili, vendar pa v jeseni sezoni se ne bo nared za igranje tekem. Tako bomo zaenkrat »gostovali« na igrališču v Biljah, kolikor pa se sporazumemo z mirensko Adrio, bomo kako tekmo lahko odigrali tudi na njenem igrališču. V zvezi s tem pa moram omeniti še en problem: pri zrebanju parov za novo prvenstvo smo želeli dobiti tak razpored tekem, da bi igrali, kadar igra bližnja Adria doma, mi zunaj. In obratno, vendar nismo uspeli. Tako bomo morali, kolikor bomo želeli igrati na mirenskem igrališču, svoje tekme igrati kot predtekmice srečanj Adrie, kar pa vsaj za prva prvenstvena kola, ko je v zgodnjih popoldanskih urah še precej topla, tako ne pride v poštev. Ko smo že pri igrališču, v moram poudariti še to, da smo veliko dela pri gradnji našega igrališča opravili sami s prostovoljnimi domačimi igralci in funkcionarji, pomagale pa so nam tudi nekatere gospodarske organizacije, kot anovški Salonit, SGP Gorica in Goriške opekarne. Zahvaliti pa se moramo tudi renški krajevni skupnosti in njenemu predsedniku Čotiču, ki ima veliko zaslug, da smo dobili zemljišče za igrališče.

«Problem?»

«Naš glavni problem so nedvomno finančne težave. Začetki smo praktično iz nič, porabili pa smo že veliko sredstev pri gradnji igrališča in nabavi opreme. Za rešitev tega problema računamo na pomoč gospodarskih organizacij in občinske zveze za telesno vzgojo.

«Zelje?»

«Najprej naj povem, da bo naš klub deloval čisto na prostovoljno amaterski bazi (celo nogometne čevlje so si igralci kupili sami), v svojem prvem prvenstvenem nastopu pa nimamo nobenih velikih ambicij. Želim si kake zmagane na domačem igrališču, ki bo za nas že pomenila uspeh. Od drugih klubov, predvsem Adrie in Vozila, pa pričakujemo razumevanje in sodelovanje. P. B.

GAJA

GAJA

GAJA

GAJA

